

”Skriva krönika, är han galen, jag som knappt kan stava!”

Klockan är 21.15 och jag har precis somnat framför TVn när det ringer. Andreas svarar ”det är Einar och han vill ha hjälp med en krönika av dig”. Tur för Einar att det inte var jag som svarade, jag hade sagt nej direkt. Men jag började ändå fundera över vad jag skulle kunna skriva om som är intressant för andra att läsa om.

Jag heter Marie Abelsson och är uppväxt på en växodlingsgård på Varaslätten tillsammans med mor, far och lillasyster. Mina farföräldrar hade djur på gården till i början på 50-talet. Då tyckte farfar att drängen inte skötte sitt jobb, så då åkte både drängen och korna ut. Sedan dess har det inte funnits några djur på gården, mer än hunden Snoffsan.

Jag har aldrig haft något större intresse för jordbruk, förrän jag träffade Andreas Snygg. Han kom in som en frisk fläkt i mitt liv. Han jobbade på en mjölkgård, och hans pappa hade 50 tackor som lammade i januari. Jag förstod att han måste vara en sann djurvän, och då borde han även vara barnkär och det stämde, då han kom bra överens med mina två tidigare barn. Andreas dröm var att bli egen och kunna säga upp sig från arbetet och inte behöva jobba dagtid som anställd och kvällar och helger hemma med till eventuella får.

Räknar på allt

Så Andreas började räkna: gammal ladu-

Marie Abelsson tillsammans med sin sambo Andreas Snygg. Bakom dem går ån som är ursprunget till Ruta kvarn. Foto: Einar de Wit.

gård eller nytt hus, utfodring, arbete, foder, ekonomi, ja allt som kan tänkas finnas att räkna på. Han fick hållas, jag trodde det skulle gå över. Varje kväll vid läggdags kom en ny ekvation. Nu förstår ni att han räknar på allt, då han inför semestern till och med hade räknat ut hur mycket toapapper vi skulle göra av med, enligt beräkningen går det åt 0,7 rulle/dag i vår familj (utan turistmage).

Helt plötsligt var det klart. Det enda hus som fåren kunde betala var ett i växthusmodell. För att övertyga mig sa han att det inte kommer kosta mer än en ny villa. Okej sa jag, men villkoret är att vi bygger här, på Ruta kvarn. Jag hade räknat ut att vårt förhållande var säkrare än ett bröllop, då han aldrig skulle lämna fåren och därmed inte heller mig.

Bygget

Det första praktiska arbetet med bygget var att ställa ut alla de 98 tomma oljefaten där de skulle stå. Ni kan tro att folk pratade, det kom till och med fram några och undrade om vi skulle bygga folkracebana eller vad vi höll på med. Men faten skulle grävas ner

och gjutas i, för att förankra fårhuset. När det var klart tog själva resningen endast sju dagar med hjälp av en montör och diverse annat folk. Sista dagen hade vi tur, det var vindstilla så vi kunde dra på plasten på taket, som var i tre stora bitar (50 x 15 meter), det hade inte gått om det hade blåst. Men som tur var gick allt enligt planerna.

Sen var det dags för gjutning av foderbord. Vi gjorde 98 m³ under tre dagar med en traktorblandare (Halva priset mot om betongbilen hade kommit, enligt Andreas). Det var de tre varmaste dagarna den sommaren med temperaturer över 30 grader. Jag sprang först med vatten till alla gubbarna, sen fick jag springa med slangen och lägga över presenningar för att det inte skulle bränna för fort.

Inköp av bra djur var inte det lättaste. Det blev många resor för att titta på grupper med allt från 10 till 100 tackor. Vi har haft en otrolig tur och fått tag på mycket bra djurmaterial, annars hade vi inte varit där vi är idag. Idag köper vi in de flesta rekryteringstäckorna, av ras finull – dorset, från en uppfödare som vi har samarbete med.

Utfodringen ska vara rationell, inte för mycket kroppsarbete, för kroppen ska hålla i många år. Eftersom Andreas jobbat med fullfoder till kor tidigare så fanns det inte så många alternativ. Först köpte vi en begagnad fullfodervagn. Den hade vi inte mer än en månad. Man får vad man betalar för, och det räckte inte för våra krav, så vi fick öppna plånboken igen. Om den är värd sina pengar, går att diskutera, men det har mycket mervärde som inte ens Andreas kan räkna på t ex att det är lugnt i fårhuset tills traktorn startar.

I november var det dags för scanning. Då kom Carl Williams för första gången "Jaså, är det så det ser ut, det som hela färsverige pratar om. Killen på Varaslätten som byggt ihop tre växthus. Vart tar snön vägen?" Det fick vi svar på när vintern kom. Det blev "bara" fullt mellan bågarna och när det smälter rinner det ner i stuprören mellan husen. Det var det minsta bekymret. Jobbigare var det på annandag jul när det cirkulerande vattnet frös. Vi hade satt termostaten på +1 grad, men det blåste så att det frös. Det var bara att montera ner och köra med varmluftspistol och efter åtskilliga timmar var även det löst.

Första lamningen

Sen kom första lamningen. Det var +2 grader och kallt för de små lammen, så de fick en grislampa att värma sig under. Men snart insåg vi att lammen klarade sig bra utan lampa även när det var -20 grader, bara de fick mat.

I mitten av första lammingsperioden var det min tur. Andreas hade tidigare bestämt

att han inte skulle bygga företag och familj samtidigt. Med det är tydligen inte allt han har räknat på. Den 13 februari var det bokad för kejsarsnitt, vi hade skaffat avbytare så Andreas var med, men under resten av tiden på BB fick han vara hemma och förlösa 31 andra tjejer som fick 55 lamm under min frånvaro, jag hade ju bara en (tack och lov). Moa som hon fick heta blev en riktig färtje, hon sa Bää innan hon sa mamma och pappa. Det var en hektisk period, men inte kunde jag tro innan att jag skulle bli sårbo 2,5 månader om året. När det är lamning kommer Andreas hem några timmar (i bästa fall) på kvällen, sen säger han god natt och åker ner till fårhuset. Sen när jag kommer ner på morgonen är första frågan vem som sovit mest, jag med en bebis, eller han i fårhuset och hur många nya lamm det är. När första lamningen var över förstod han vad det innebar att ha småbarn.

Vår första vinter var en riktig vargavinter med mycket snö och kallt. De enda det var synd om i vårt fårhus var oss själva som fick frysa lite om näsan, men det var det värt. Vi får ju mycket dagsljus och frisk luft, men djuren mår bra och det är ju huvudsaken.

Sommartorka och vinterkyla

Sommaren 2006 blev sen en extrem period med kraftig torka. Betet tog slut och djuren fick gå in och äta i fårhuset och det gick bra det också. Det blev även ont om ensilage, så vi var glada att vi hade en fullfodervagn. Vi kunde späda ut ensilaget med halm för att dryga ut det. I år blev det tvärt om, redan efter första skörden hade vi mer ensilage än vi kommer att behöva under hela vintern. Det är bara att anpassa sig. Nu har vi varit

Fåren på Ruta kvarn mår bra i det luftiga fårhuset. Foto: Einar de Wit.

med om både en extremt torr sommar och en kall och snörik vinter så nu har vi chans att få sju normala år.

Just nu går våra blivande januarilammare med bagge. Vi hade en grupp med 170 tackor som skulle 1,5 km bort på bete. Frågan var hur vi skulle dit dem, med djurtransport eller till fots? Det blev till fots, jag först med hinken sen stod det nyfikna grannar och andra människor längs vägen. Fåren orkade en kilometer sen var det ut i trädan, men det gick snart att få ihop dem och in i hagen. Det kändes ganska mäktigt att gå med hink och ha 170 tackor som följer en som på ett pärlband.

Utan möjligheten att hyra maskiner av mamma och pappa hade detta projekt aldrig gått ihop. Idag äger vi bara en fodervagn och hyr traktorer och lastmaskin av mina föräldrar för att slippa binda upp för mycket pengar vilket är guld värt. Vi hyr in hjälp till hela vallskörden, men undantag för transporten av rundbalarna.

Nu sitter Andreas i källaren och räknar igen... I dagsläget bor vi 1,5 km från vårt fårhus men vid årsskiftet ska vi köpa min föräldragård på 100 ha, då ska vi bli "riktiga bönder" inte bara ha får. Det ska bli skönt att komma närmare våra får.

Marie Abelsson

Fakta:

Start 2005 med 280 tackor (idag 360)
 Moderdjur finull-dorset finull-texel
 7 texelbaggar
 Fullfodervagn Keenan balhandler
 10m³
 Vall 25 ha
 Bete 25-30ha

Att föda barn mitt i böglamningen är en prestation! Foto: Kalle Hammarberg.